

BERICHTEN 69

VERENIGING VOOR

VRIJ EN VERANTWOORD

VAREN OP DE WADDEN

JUNI 2008

BESTUUR VERENIGING WADVAARDERS

Maarten Snel voorzitter
Jaap Bosch secretaris
Gerd Beunk penningmeester
Karel Helder vice-voorzitter
Jan Asselbergs assessor

e-mail: bestuur@wadvaarders.nl of
postbusadres secretariaat

REDACTIE

Martin Berk & Roel Luiten
e-mail: berichten@wadvaarders.nl of
postbusadres secretariaat

GRAFISCHE VORMGEVING

Siebe Kuipers 06 50246706

SECRETARIAAT EN LEDENADMINISTRATIE

Vereniging Wadvaarders
Postbus 9524 9703 LM Groningen
Telefoon (10-16 uur) 050 5446004
Fax (24 uur) 0505446103
e-mail: ledenadmin@wadvaarders.nl
vermeld als lid uw lidnummer

ADRESWIJZIGINGEN

Of vragen over contributie betalingen
Graag per e-mail, fax, of brief

CONTRIBUTIE

minimaal € 20,00 per jaar
Postbankrekening 3991305
ten name van Wadvaarders te Groningen

INTERNET

www.wadvaarders.nl
webmaster@wadvaarders.nl Hans Fix

OMSLAGFOTO & FOTO'S: Roel Luiten
OVERNAME: van foto's en teksten – ook na
publicatie op de Wadvaarderssite – is alleen
toegestaan met bronvermelding en met toestemming
van de fotograaf of auteur.

Wadvaarderswinkel

De postorderverkoop van polo's, t-shirts en tas-
sen is gestaakt. De resterende artikelen worden
tegen gereduceerde prijzen verkocht tijdens
Wadvaarders bijeenkomsten.

NIEUWE VLAGGEN

Grote vlag 70x50 € 20,--
Kleine vlag 45x35 € 15,--

Prijs inclusief verzendkosten.
Bij verkoop tijdens vergaderingen worden
verzendkosten á € 2,50 niet berekend.

BESTELLING

Door overmaking op giro 3991305 van het juiste
bedrag onder vermelding van gewenste vlag.
Vergeet deze vermelding niet en gebruik alléén
de voorzijde van een overschrijvingsformulier.

Berichten is een uitgave van en voor leden van de Vereni-
ging Wadvaarders en verschijnt viermaal per jaar. Aan de
inhoud of het ontvangen van Berichten kunnen geen rech-
ten worden ontleend.

In plaats van Redactioneel

Door Jan Asselbergs

Papier of digitaal?

Streeft de Website het officieel orgaan Berichten voorbij? Deze vraag kwam op tafel toen de redactieleden op 13 maart bijeen waren te Zwolle. In de discussie die volgde bleek het helemaal niet zo eenvoudig om aan te geven waar de demarcatie tussen Berichten en Site zou moeten liggen. Woorden als “beschouwend” en “uitsluitend voor de leden bedoeld” bleken rekbaar. De Website is onontbeerlijk voor actueel nieuws, dat is in elk geval helder.

Misschien valt deze trend ook wel af te lezen aan het wel erg magere nummer dat nu voor u ligt. Het laat u zien wat er gebeurt als weinig

leden de moeite nemen hun zielerorselen op schrift te stellen en aan de redactie te sturen. Je mag en kan niet verwachten dat alleen redactieleden zo'n blad volschrijven.

Daarom een oproep aan alle leden: Wilt u dikke Berichten dan schrijft u een stuk.

VAN DE VOORZITTER

Onze jaarlijkse ledenvergadering ligt inmiddels al weer geruime tijd achter ons. Ik kijk daar met zeer gemengde gevoelens op terug.

De inleiding door Hennie van de Windt was een geweldige opsteker voor hoe wij met de verschillende partijen op het Nederlandse Wad bezig zijn. Hij sprak van een balans tussen natuurwaarden en recreatie, gezien door de bril van een natuurwetenschapper. Mooi als een relatieve buitenstaander op deze manier zijn licht over onze vereniging laat schijnen.

Een andere relatieve buitenstaander beet de spits af in het middagprogramma. Frits Wester vroeg aan de groep van verontrusten wat zij beoelent met "Het roer moet om". Tot mijn verbazing kwam er niet een duidelijk alternatief voor de huidige koers. Wel een aanscherping: het bestuur moet LNV (nog meer/beter) aan zijn afspraken houden. En als dat onvoldoende werkt, volgt juridische actie, politiek actie of burgerlijke ongehoorzaamheid.

In het formele deel van de vergadering is veel tijd besteed aan details die voor een kleine groep mensen van groot belang bleken te zijn, maar waarvan de vergadering meermalen te

kennen gaf dat het over belangrijker zaken zou moeten gaan. Als voorzitter trachtte ik een zeker evenwicht te bewaken tussen enerzijds de voortgang van de vergadering en anderzijds het recht van eenieder om zijn of haar punt naar voren te brengen. Dankzij de stilzwijgende bereidheid van de aanwezige leden om een uur langer dan gepland te vergaderen, slaagden we er met elkaar in de agendapunten voldoende te behandelen.

Ik hoop en verwacht dat een volgende ledenvergadering niet weer in deze sfeer zal verlopen. En met name tegen de leden die deze vergadering voor het eerst naar Harlingen waren gekomen zou ik willen zeggen: doorgaans gaat het er heel anders en veel aangenamer aan toe, hoor. Een stevig debat over de koers of over de communicatie hoort daar zeker wel bij. Wat het bestuur betreft: graag zelfs. Om die reden hadden we immers ook een discussieleider binnengehaald om over de koers te spreken. Alle reden om dat nog eens te herhalen, ook wat Frits Wester betreft.

Namens het bestuur,
Maarten Snel

Roken op het wad

Door Hans Fix

GEROOKTE MAKREEL, EN WAT ER ZOAL BIJ KOMT KIJKEN.

Als wij een weekje op het wad vertoeven, zonder koelkast en de havens mijdend, dan is na een dag of twee het verse vlees wel op. Natuurlijk kan je verder mosselen of kokkels eten, maar wat variatie is ook niet weg. Zo kwamen wij op het idee om gerookte makreel te eten. Tja, hoe doe je dat?

EERST HET VISTUIG:

Hiervoor gebruiken we een paravaan met een makrelenpaternoster. Heb ik niet zult u zeggen, maar 't is vrij gemakkelijk zelf te maken en eventueel ook te koop. Een paravaan maak je bijvoorbeeld van een stukje hout van 4x 8 cm, en ongeveer 1 cm dik, aan de voorzijde afgeschuind onder 45 graden. Vooraan twee gaatjes voor de lijn naar de boot, achteraan een gaatje voor de makrelenlijn. Om te voorkomen dat het een warboel wordt kan je nog twee warteltjes aan de lijnen zetten. Die makrelenlijn of makrelenpaternoster is een lijntje met dwarslijntjes met haakjes eraan. De haakjes zijn versierd met kippenveertjes, die door de makrelen zo leuk worden ge-

vonden dat ze erin happen.

Het geheel wordt een meter of tien tot twintig achter de boot aan gesleept, aan een dunne maar stevige vislijn. Door de schuine voorzijde duikt het plankje de diepte in tot een meter of drie à vier schat ik.

WAAR TE VANGEN:

Zwemmen die makrelen nou overal? Nou nee, ik kwam ze bijvoorbeeld alleen tegen in het zeegat oost van Baltrum. Maar ze zijn wel makkelijk herkenbaar aan het clubje meeuwen dat er boven hangt te krijzen. De makrelen jagen namelijk de kleine visjes naar boven die door de meeuwen worden verschalkt. Zie je dus meeuwen, krijzend duiken op het water, dan kunnen daar dus makrelen zitten, maar houd echter ook de diepte in de gaten! Bij Neuwerk waren die duikende meeuwen er ook, maar vastlopend op een plaat bij hoog water (het was nog maar 40 cm diep) beseften we nog net op tijd dat meeuwen ook wel krabbetjes lusten. Bij de visboer vangt het overigens ook goed, en het panklaar maken doet 'ie ook wel voor je. Afijn, de techniek is een ding, vangen is een tweede.

Haven Ribe

EIGEN WATER

Vergrijzing en vertrouwen - Door Jan Asselbergs

HET PANKLAAR MAKEN:

Maar eens komt het moment dat er dan daadwerkelijk iets aan de haak zit. Na het spartelende ding binnengehaald te hebben, geef je hem eerst een stevige tik (met een lierhandel of zo) op z'n kop, daar worden ze heel rustig van. Vervolgens moet 'ie panklaar worden gemaakt: Mijn pan is niet zo groot, dus kop en staart gaan er af. Verder wordt de buikholte open geritst, aan de achterzijde vlakbij een vinnetje zit al een gaatje met een begin. Alles wat los in de buikholte zit, inclusief het zwarte vlies mag er uit, en is voor de wachtende meeuwen.

HET ROKEN:

Natuurlijk kan je in de hengelsport- of kookwinkel een heel mooi rookoentje van RVS kopen voor zestig euro of nog meer, maar het volgende werkt ook prima:

Een ouwe juspan (kringloop: EUR2,50) daarin wat houtmot (schaafsel van bijvoorbeeld beuken- of kersenhout, niet geïmpregneerd of geschilderd natuurlijk), een onderzettertje of afstandhouder van wat stevig draad gefabriceerd, een (oud)bordje als lekbakje, en een roostertje van wat gaas, waar de vis op kan liggen. Tot slot een goed sluitend deksel.

De vis eerst goed met een handvol zout inwrijven en een of meerdere uren laten intrekken, dan schoonspoelen en droogdeppen, en het liefst nog even laten drogen. De pan op een hoog vuur flink warm laten worden tot de houtmot begint te roken, dan het vuur zacht, de vis erin en het deksel op de pan. De pan moet zo heet zijn dat je net wel/net niet je hand op het deksel kan houden, de temperatuur ter hoogte van de vis moet ongeveer 60-70 graden zijn. Na zo'n 20 minuten het vuur uit en de vis in de pan laten afkoelen, of nog 10 minuten doorroken en de vis lekker warm opdienen. Eet smakelijk!

De voertaal was Fries. De zaal in Woudsend vol spijkerbroeken, truien, klompsokken, sjekkies, SKS en IFKS broederlijk bijeen, daartussen in twee westerlingen: Frits Bausch en ik. Het onderwerp kon dus alleen maar op zeilen betrekking hebben. Tevoren lieten we ons een eenvoudige doch voedzame maaltijd presenteren in het plaatselijke Grand Café, onder een biertje met Klaas Adema, de man die mijn mast maakte, één van de oprichters van de IFKS, een onmisbare gids in skûtsje land.

Stichting Foar de Neiteam (voor het nageslacht) beijvert zich alle nog drijvende skûtsjes te inventariseren en de geschiedenis in kaart te brengen. Op hun initiatief zouden deskundigen van De Vries Sails en Molenaar ons inwijden over de nieuwste stand van de techniek rond zeilen op skûtsjes.

De heer van Molenaar bleek afwezig, dus had Harry Amsterdam van De Vries de vloer. Gloedvol sprak hij over computermodellen, baanbreedtes, soorten doek, coating, schering en inslag, overlap, hoekversterking, bolling, uitwaai, soorten doek en lijktouw.

“Het omlijken van zo'n zeil is toch echt nog mensenwerk. Dat moet met een zekere voorspanning gebeuren. Het voorlijk van een skûtsjezeil is ruim 12 meter, dat haal je niet in één dag. Als je dan een zware avond hebt gehad is het niet makkelijk om de volgende dag verder te gaan met dezelfde voorspanning.”

Na enig geginnik was het weer stil. Net toen Harry weer verder wilde gaan zei Klaas, net hoorbaar: “Bai Mool'naar drink'n ze net.”

Na donderend gelach werd het niet meer echt rustig.

Onder enkele biertjes ging het tijdens het naperen uiteraard over: “welk schip heb jij en wat voor tuig staat daar op.” Opvallend was de gemiddelde leeftijd: Niet ouder dan vijftig, wat inhield dat er aardig wat dertigers tussen zaten. Iets eerder hield ik mijn Waddenlezing voor de Schipperskring Kooijman & De Vries, met 550 leden een stevige club. Die zaal overziend zag ik

slechts grijze koppen.

In diezelfde periode genoten Frits en ik weer van de jaarvergadering van de Wadvaarders. Ook daar een zaal vol grijze koppen. In mijn Verbandsbezigeden hoor en zie ik het thema vergrijzing alom.

Hoe komt het dat we zoveel grijs ontwaren? Beter nog: Wat kunnen we er aan doen?

Het volgende:

In 1961 scharrelden we met onze hagelnieuwe zeeschouw van Zeeland naar Friesland. Na drie weken zei mijn vader op een zondag: "Hier is wat geld, bel vrijdag waar jullie zijn, dan komen wij weer aan boord," en stapte met mijn moeder van boord, mijn broertje en het schip onder mijn commando achterlatend. Ik was toen net 18. In Friesland vond men dat toch wel gewaagd, die snotneuzen op zo'n jacht. Mijn vader heeft er nooit een woord aan vuil gemaakt, hij vond het

de normaalste zaak van de wereld dat je verantwoordelijkheden overdroeg aan je kinderen. Ik heb dat goed onthouden, want het voelde enorm goed aan, destijds, dat vertrouwen.

Toen wij onze tjalk tuigden, in 1999, besteedden mijns twee zoons en ik het eerste zeilseizoen aan het onder controle krijgen van het schip.

Het jaar daarna stak het schip voor het eerst het IJsselmeer over, met zoon Jan als schipper, 19 jaar. Vrienden van ons, ook met een tjalk, wisten we te overtuigen van de ernst van de situatie en ook die zoons kregen het schip mee. Ondanks allerlei materiaalpech kwamen de heren ongedeerd met schepen en al aan de overkant. Een dikke week later stapten alle ouders in Makum aan boord voor een mooie waddentocht. Beide schepen troffen wij schoon en bevoorrad aan. Troste zoons glommen.

De zonen Bausch bijvoorbeeld voeren als vanzelfsprekend al vanaf de middelbare schooltijd

al zelfstandig over het IJsselmeer en Wad, aanvankelijk met het Waarschip, nu ook met de Staverse Jol.

Waarom zien wij niet veel meer jachten met jongelui als schipper?

Tijdens de waddenbijeenkomst kaartte ik het onderwerp “vergrijzing” aan. “Wie van u allen heeft kinders van rond de 20 die kunnen zeilen?” Bijna alle handen gingen omhoog. “Hoeveel daarvan krijgt jullie schip mee?” Bijna geen handen. Na afloop ontstaat er dan discussie met dat soort ouders. “Wij zitten de hele dag op het voordek met een boek terwijl de kinderen varen. Dan zeilen ze toch zelf? Maar toch wordt het steeds moeilijker ze mee te krijgen.”

Daar zit hem de kneep. Zelf schipper zijn is iets heel anders dan zelf sturen als Pa en Ma aan boord zijn. “Ja, maar je denkt toch niet dat ik mijn schip van x honderdduizend euro aan mijn kind meegeef?”

Ik zeg dan het volgende:

“Je bent waarschijnlijk bang voor een kras op al die duurbetaalde hoogglans. Maar door het schip niet mee te geven loop je een veel grotere kras op in de vertrouwensrelatie met je kinderen. Het is maar waar je meer waarde aan hecht.”

OPROEP VOOR OGEN OP HET WAD

Geachte wadvaarders,

Voor menig een is het seizoen al van start, terwijl anderen nog onder of op hun schip aan het verven zijn. Het weer begint er in ieder geval weer een beetje op te lijken.

Zoals u weet hebben we flink met LNV moeten stoeien over de definitieve aanwijzing van de art. 20 gebieden. Gebieden waar je tijdelijk, gedeeltelijk of helemaal niet mag komen.

Van LNV hebben we o.a. over het RIF, ten noorden van de Engelsmanplaat, heel weinig informatie gehad waarom het RIF helemaal wordt afgesloten. Wel hebben we gehoord dat deze plaat veel meer dienst gaat doen als Hoogwater Vlucht Plaats (HVP) en als broedgebied..

We vinden de onderbouwing van LNV erg mager. Daarom hebben we ons als bestuur voor 2008 voorgenomen om zelf zoveel mogelijk informatie over het RIF te verzamelen. Dit materiaal is voor intern gebruik en zouden we kunnen gebruiken in vervolggesprekken met LNV .en andere terreinbeheerders.

Aan u de vraag om bijzonderheden te melden die u op het RIF waarneemt, u kunt dit doen middels het maken van foto's, het noteren van broedvogels, een schatting van het aantal vogels op het RIF bij hoog water. Vorig jaar zijn er op sommige plaatsen webcam-opnames gemaakt. Dat zou helemaal geweldige informatie zijn. En: ziet u zeehonden?

Probeer dit s.v.p. te verzamelen, liefst met datum , tijd en locatie van de waarneming, en aan het eind van het seizoen aan ons op te sturen. We zouden ook graag willen weten of dit op de oostelijk, midden of westelijk deel van de plaat heeft plaatsgevonden. Hoe nauwkeuriger de informatie hoe beter het materiaal is.

Om te weten wie hier aan mee willen werken ontvangen we graag een korte reactie. U kunt dit door mailen naar: stichting@hetnet.nl
Dit komt dan bij Karel Helder terecht. U ontvangt dan tussentijdse informatie en ter zijner tijd het adres waar de waarnemingen heen kunnen. Namens het bestuur, bij voorbaat onze dank voor uw deelname.

Karel Helder tel. 0653503740.

Mosselzaadvanginrichtingen

Alarmerende berichten bereiken ons over MZI's (Mosselzaadvanginrichtingen) op plekken vlak bij Lauwersoog die niet alleen hinderlijk zijn, maar die ook niet ter sprake kwamen in het informatieve vooroverleg dat LNV daarover op 27 februari organiseerde. Wij schreven over die bijeenkomst dat die zo'n positief contrast vormde met het gesprek later die dag over de opzet van de nulmeting ten behoeve van het Convenant. Nu blijkt dat LNV kennelijk en zonder daar enige mededeling over te doen vergunningen voor het plaatsen van die installaties afgeeft. Daarom is het ook van groot belang te weten wie nog meer van die installaties tegenkwamen. De locaties die ons in dat gesprek werden aangekondigd lagen hoofdzakelijk rond de Texelstroom, er was sprake van en plek iets ten westen van Eemshaven en een locatie langs de Zoutkamperlaag, west van Lauwersoog, niet de plekken waar het nu om lijkt te gaan.

Steeds meer lijkt LNV een loze gesprekspartner te zijn. Niet alleen de belangenbehartigers, maar ook andere overheden en natuurbeheerders leverden kritiek op het gebrek aan overleg. De complete afsluiting van het Rif louter op de niet onderbouwde uitspraak dat zich daar een HVP zou ontwikkelen is zo'n voorbeeld. Met grote inspanning kon worden bereikt dat de Koffieboonenplaat ook al op loze beweringen geheel verloren zou gaan voor de droogvaller.

Nu lijkt de situatie te ontstaan dat praten niet meer helpt. Wij zijn in overleg met de betrokken partijen om te bezien hoe we het tij kunnen keren.

Houd de Website in de gaten; zodra er nieuws is melden wij ons.

Jan Asselbergs

DRUKWERK

Postbus 9524
9703 LM Groningen

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas